

Päijänne biosfääri ei saa tukea maa- ja metsätaloustuottajilta eikä monilta kunniltakaan

Päijänteen alueella on menossa jo kolmas hanke Unescon biosfääri -statuksen hakemiseksi. Kaksi edellistä olivat luonteeltaan esiselvityshankkeita ja niiden lopputulokset olivat selkeitä: Alueelta ei löydy riittävää yksimielisyyttä statuksen hakemiseksi. Nykyinen kolmas hanke ei kuitenkaan enää selvitä asiaa, vaan Jyväskylän yliopiston vetämässä hankkeessa tavoitteena on hakea biosfääristatusta, edellisten hankkeiden yksiselitteisistä lopputuloksista huolimatta.

Biosfäärialueet ovat YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unescon konseptin mukaisia kestävän kehityksen oppimisalueita, jotka kuuluvat Ihminen ja biosfääri -ohjelmaan. Biosfäärialueet koostuvat ydinalueista, vaihettumisalueista ja yhteistoiminta-alueista. Ydinalueet muodostuvat suojelluista luontokohteista. Vaihettumisalueet tukevat ydinalueiden luontoarvojen säilymistä ja niitä ovat mm. Päijänteen vesialueet. Loput alueet ovat yhteistoiminta-alueita, joka käytännössä tarkoittaa Päijänteen valuma-alueen 16 kuntaa kokonaisuudessaan.

Biosfäärialueet eivät siis ole suojelualueita, vaikka ne sellaisia sisältävätkin. Unescon biosfäärialueen kuvauksissa todetaan, että näillä yhteistoiminta-alueilla voidaan harjoittaa taloudellista toimintaa, mutta sen tulee tapahtua tasapainoisessa suhteessa ihmisen ja luonnon välillä. Biosfäärialueella on kolme päätavoitetta: i) luonnon ja kulttuurisen monimuotoisuuden säilyttäminen ii) kestävän talouden edistäminen ja iii) kestävyyskasvatuksen sekä ympäristötutkimuksen ja -seurannan tukeminen.

Unescon ohjeiden mukaan biosfäärialuestatus ei edellytä mitään uusia säädöksiä maanomistajille, maa- ja metsätaloudelle tai elinkeinotoiminnalle, vaan toiminta alueella tapahtuisi olemassa olevien lakien puitteissa. Unescon suunnalta ei tulisi myöskään lisävaateita suojelulle eikä rajoiteta maanomistukseen, maatalouteen tai metsien käyttöön, mutta...

Mahdolliset uhat maanomistukselle ja biotaloudelle tulevatkin tahoilta, jotka haluavat estää luonnonvarojemme kestäväää käyttöä. Biosfääristä saattaa tulla hyvä vipuvarsi vaikuttaa esim. alueiden kaavoitukseen, rakentamiseen ja metsätalouteen. Metsänomistajat pelkäävät myös, että puunjalostustuotteiden ostajat saadaan boikotoimaan biosfäärialueella kasvaneista puista jalostettuja tuotteita, kuten on käynyt jo mm. Ylä-Lapissa. Ei ole mitään syytä lähteä vaarantamaan maakunnan kannalta elintärkeää biotaloussektoria, sen tulevaisuutta, mahdollisia investointeja ja nykyisiä työpaikkoja.

Maa- ja metsätalouden harjoittajille, alueen kunnille ja elinkeinotoiminnalle ei nähdä tulevan juurikaan lisäarvoa Päijänne biosfääri -hankkeesta ja statuksesta. Päijänteen alueelle ei siis tarvita eikä haluta biosfääri aluetta. Sen sijaan alueen maanomistajat näkevät enemmän potentiaalia ja mahdollisuuksia Päijänteen alueen kehittämisessä Geopark- hankkeen ja statuksen kautta.

Biosfääriin sisältyy alueen elinkeinotoiminnan kannalta selkeitä riskejä, vaikka itse ohjelman tavoitteet ovat kannatettavia. Maanomistajat ovat liian usein saaneet kokea konkreettisesti sen, että lupaukset siitä, etteivät ohjelmat, suunnitelmat ja toimenpiteet vaikuta maa- ja metsätalouden harjoittamiseen, ovat osoittautuneet perättömiksi. Maanomistajia edustavien

järjestöjen eli MTK:n, maataloustuottajayhdistysten ja metsänhoitoyhdistysten kanta on yksiselitteisen kielteinen biosfääristatuksen hakemiselle.

Biosfääristatuksen vaikutusta esimerkiksi yhtiöiden puunostohalukkuuteen, metsien käyttöön sekä maa- ja metsätaloustuotteiden arvoon jne. ei kukaan voi ennakoita. Lisäksi sangen todennäköistä on, että eri tahot ja järjestöt käyttävät biosfääriä omien tarkoituksien ajamiseen heikentäen metsänomistajien omaisuudensuojaa.

Vain muutama kunta ja maakuntaliitto ovat tehneet asiassa myönteisen päätöksen. Monet kunnat ovat jo tehneet myös kielteisen päätöksen. Maanomistajilta, metsänomistajilta tai vesialueiden omistajilta ei ole nyt edes kysytty mielipidettä Päijänteen biosfääri -statuksen hakemiseen, vaikka heidän hallitsemat ja omistamat alueet ollaan liittämässä biosfääri alueeseen.

Biosfääristatuksen hakemiselle ei ole siis edellytyksiä, sillä Unesco edellyttää, että hakemiselle tulee olla alueelta vankka tuki ja eri sidosryhmien kannatus. Nyt sitä ei Päijänteen alueelta löydy.

MTK Keski-Suomi	MHY Päijänne
MTK Joutsa-Luhanka	MHY Keski-Suomi
MTK Jyväskylä	MHY Etelä-Savo
MTK Jämsän seutu	MHY Päijät-Häme
MTK Korpilahti-Muurame	MHY Kanta-Häme
MTK Laukaa	MHY Pohjois-Pirkka
MTK Petäjävesi	
MTK Toivakka	
MTK Uurainen	
MTK Asikkala	
MTK Hartola	
MTK Hollola	
MTK Kuhmoinen	
MTK Lahti	
MTK Padasjoki	
MTK Sysmä	